

1. Yleistä

Ykkösakseli on peruste vuonna 2007. Ykkösakseli on paikallinen kehittämissyhdystys ja Leader-ryhmä, jonka toiminta-alue on Karkkila, Lohja, Salo ja Vihti. Se on laatinut toimintansa ohjaamiseen paikallisen kehittämissstrategia ”Lisää kierroksia!” yhdessä alueensa asukkaiden, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa. Nykyisen strategian toteutus jatkui vuoden 2022 loppuun.

2. Strategian toteuttaminen vuonna 2022

2.1. Strategian tavoitteiden toteumatilanne

Ykkösakselin strategian, Lisää kierroksia!, tavoitteeksi on asetettu mm. 270 rahoitettua hanketta, 450 aktiivintilaisuuteen osallistunutta, 380 000 uusista tai parannetuista palveluista/infrastruktuurista hyötyvää maaseutualueen asukasta, 90 uutta palvelua ja 25 uutta työpaikkaa. Strategian painopisteille asetettiin hakuvaiheessa tavoitetaso: Painopisteet A, Vahvistuva paikallisuus, 40 %, painopiste B, Toimivat yhdyskunnat ja huolenpito ympäristöstä, 25 % ja painopiste C, Alueen elinkeinoelämä ja paikallinen yrittäjyys, 35 %. Rahoitus ei kuitenkaan ole jakautunut painopisteille alkuperäisen suunnitelman mukaan. Painopisteet A ja B ovat edelleen yliedustettuja ja painopiste C on alle tavoitetason, kun tarkastellaan rahoituksen määrää. Hankkeiden määrissä ollaan lähempänä tavoitetta. Tavoitetta on viimeisten vuosien aikana jonkin verran selkeästi kiritty kiinni.

2.2. Strategian toteuttaminen ja rahoitetut hankkeet

Hankekyselyitä oli 110. Hakemuksia on tullut edelleen vuonna 2022 tasaiseen tahtiin. Vuoden aikana tuli vireille 28 uutta hakemusta. Ohjelmakaudella (vuodesta 2014 vuoden 2022 loppuun) hakemuksia on tullut vireille 240. Hallitus käsitteli vuoden aikana 31 (ohjelmakaudella 238 hakemusta). Myönteisen rahoitusesityksen sai 30 (ohjelmakaudella 211 hanketta). Vuonna 2022 ei tehty yhtään kielteistä rahoituspäätöstä. Ohjelmakaudella on kielteisiä päätöksiä tehty 27 kappaletta. Tukea päätettiin myöntää myös kahteen alueiden väliseen hankkeeseen (ohjelmakaudella 26 alueiden välistä hanketta). Koko ohjelmakaudella on rahoitettu neljä kansainvälinen hanke. Käynnissä oli kolme teemahanketta, joista yksi päättyi vuoden aikana. Kaikkiaan ohjelmakaudella on käynnistetty yhdeksän teemahanketta. Hallitus päätti viimeisen teemahankkeen LIVE 7 hakemisesta vuoden alussa.

Hankkeille myönnettiin vuoden 2022 aikana yhteensä 1 071 290 (ohjelmakaudella 6 351 899) euroa tukea. Hakemuksista 15 kappaletta, 50 % (ohjelmakaudella 145 kpl, 68 %) oli yleishyödyllisiä ja 15 kappaletta, 50 % (ohjelmakaudella 67 kappaletta, 32 %) oli elinkeinollisia hankkeita. Hankkeille myönnetystä tuesta 58 % (ohjelmakaudella 78 %) kohdistui yleishyödyllisille ja 42 % (ohjelmakaudella 22 %) elinkeinollisille hankkeille. Vuonna 2022 17 hankehakijaa, 57 % (ohjelmakaudella 121 kpl, 57 %), haki ensimmäistä Leader-hanketta. Yhteenveto vuoden 2022 rahoituksen jakautumisesta hanketyypeille liitteen taulukossa 1.

Vuonna 2022 käsitellyistä hankkeista kohdistui strategian painopisteelle A, Vahvistuva paikallisuus, 8 kappaletta, 27 % (koko ohjelmakausi 91 kappaletta, 43 %), painopisteelle B, Toimivat yhdyskunnat ja huolenpito ympäristöstä, 7 kappaletta, 23 % (koko ohjelmakausi 53 kappaletta, 25 %) ja painopisteelle C, Alueen elinkeinoelämä ja paikallinen yrittäjyys, 16 kappaletta, 50 % (koko ohjelmakausi 67 kappaletta, 32 %).

Strategian painopisteelle A, Vahvistuva paikallisuus, on myönnetystä rahoituksesta kohdistunut 50 % (tavoitetaso 40 %), painopisteelle B, Toimivat yhdyskunnat ja huolenpito ympäristöstä, 28 % (25 %) ja painopisteelle C, Alueen elinkeinoelämä ja paikallinen yrittäjyys, 22 % (35 %). Painopisteet A ja B ovat edelleen ylläpidettyinä ja painopiste C on alle tavoitetaso. Kun tarkastellaan hankkeiden lukumääriä painopisteittäin, ollaan lähempänä tavoitetta. Panostus mikroyritysten aktivoimiseen näyttää tuottaneen tulosta. Hakijoita olisi enemmänkin mutta hyvin monelle yritystukihakijalle on jouduttu sanomaan, että suunniteltu investointi ei ole tukikelpoinen, koska se on liian pieni tai ei muuten sovellu rahoitettavaksi maaseutuohjelmasta. Isompia yritystoiminnan investointihankkeita on ohjattu suoraan ELY-keskukseen. Alueen yritykset eivät ole olleet innostuneet yritysryhmähankkeista; vain neljä yritysryhmähanke on rahoitettu aiemmin.

Ykkösakseli on toteuttanut ESR-rahoituksella sekä Lohjan että Salon kaupunkien keskusta-alueiden paikallista kansalaistoimijalähtöistä kehittämistä. Hankkeiden päätyttyä sekä Lohjan että Salon keskusta-alueiden kehittämiseen haettiin uusia ESR-hanketta, joita ei kuitenkaan valittu rahoitettavaksi.

Ykkösmassi on Ykkösakselin oma nuorten tukimuoto, ns. nuoriso-Leaderiä, jota myönnetään 11 – 25-vuotiaille nuorille. Vuonna 2022 uusia hakemuksia saapui yhdeksän, joille kaikille myönnettiin Ykkösmassia. Tukea maksettiin yhteensä 4666 euroa. Hankkeissa hankittiin välineitä harrastuksiin ja liikuntaan, järjestettiin 4H-yrittäjien tapahtuma ja tuettiin nuorten taiteen tekemistä. Vuodesta 2017 alkaen Ykkösmassia on maksettu yli 30 000 euroa.

Pienten investointien teemahankkeet LIVE - Lisää elämää kylille pienillä investoinneilla jatkuivat vuonna 2022. LIVE 4 päättyi vuoden 2021 lopussa ja siitä haettiin koordinaation tuki vuonna 2022. LIVE 5 saatiin päätökseen vuoden aikana: investointien tuet haettiin alkuvuodesta, loppuraportti laadittiin ja koordinaation osuus haettiin syksyllä. LIVE 6 ensimmäinen maksu haettiin kesällä. Kaikki toimenpiteet toteutettiin vuoden loppuun mennessä. Loppumaksu ja koordinaatio haetaan vuonna 2023. LIVE 7 jää viimeiseksi teemahankkeeksi. Hallitus valitsi teemahankkeeseen toukokuussa 20 toimenpidettä, joille myönnettiin tukea yhteensä 60 101,70 euroa. Ensimmäinen maksu haettiin marraskuussa. LIVE 7 toimenpiteiden toteutus jatkuu vuonna 2023.

3. Leader-ryhmän oma toiminta ja laatutyö

Tavoite oli vuonna 2022 jatkaa toimintaa aiempien vuosien tapaan mm. aktivoimalla hakijoita sekä rahoitusmahdollisuuksista ja toiminnan tuloksista tiedottamalla. Koronapandemian myötä myös Ykkösakselissa siirryttiin etätyöhön ja iso osa työstä tehdään edelleen etänä. Valtaosa Ykkösakselin omista tilaisuuksia on edelleen toteutettu verkossa mutta myös live-tilaisuuksia on järjestetty. Ykkösakseli on perinteisesti ollut mukana yhdessä kesätapahtumassa jokaisessa alueen kunnassa. Edelleen neuvontaa tehdään paljon puhelimitse ja Teamssin avulla. Yhteenveto Ykkösakselin tapahtumista liitteen taulukko 2.

Ykkösakselin www-sivuja päivitetään säännöllisesti. Uutiskirje on vakiintunut osaksi aktiivista tiedonvälitystä ja tilaajien määrä kasvaa pikkuhiljaa. Myös some-näkyvyyttä on parannettu. Facebook ja Instagram ovat aktiivisessa käytössä. Ykkösakselilla on 1310 seuraajaa sosiaalisessa mediassa. Aktivointia varten on tehty erilaista jaettavaa materiaalia.

Hakijoita opastetaan hankeidean jalostamisessa sekä toteutuskelpoisen hankesuunnitelman ja realistisen kustannusarvion laatimisessa. Erityisesti uusille hakijoille on tarpeen kertoa hankkeiden toteutukseen ja rahoitukseen liittyviä asioita hyvin varhain jo ennen hankkeen vireille tuloa, jotta hankkeen varsinainen toteutus sujuu ongelmitta.

Ykkösakseli on järjestänyt hakijoiden kanssa aloituspalavereja, kun hanke on saanut virallisen päätöksen ELY-keskuksesta. Omalla riskillä ennen tukipäätöstä hankkeensa aloittaneiden

hakijoiden kanssa käydään hankkeiden toteuttamiseen liittyviä asioita tarvittaessa läpi jo ennen päätöstä.

Suomi.fi-palvelun ja tunnusten hakemisen opastukseen sekä Hyrrän käytön neuvontaan kuluu edelleen aikaa. Hakijat tarvitsevat neuvontaa maksuhakemusten laatimisessa. Lisäksi ELYn maksuhakemusten käsittelijät toivovat, että Leader-ryhmä käy hakemukset alustavasti läpi ja pyytää hakijoita täydentämään esim. puuttuvat liitteet. Tätä työmäärää ei alun perin ole osattu huomioida toiminnan suunnittelussa. Se vie resursseja aktivoinnista ja alueellisesta kehittämistyöstä. Suunnitelmassa esitetty arvio työajan jakautumisesta aktivointiin ja toimintaan ei tule toteutumaan.

Vuonna 2022 maaseudun kehittämistyöhön ja hanketoimintaan saatiin mukaan uusia toimijoita lähes edellisvuoden tavoin: Vuonna 2022 hankehakijoista 17 kappaletta, 57 % (ohjelmakaudella 121 kpl, 57 %) haki ensimmäistä Leader-hanketta. Teemahankkeiden hakijoista neljäsosa oli uusia hanketoimijoita 2022. Yleisesti ottaen aktivoinnissa ja tiedottamisessa on onnistuttu; uusia toimijoita on tavoitettu hyvin. Ykkösakseli ja Leader-toiminta on alueella entistä tutumpaa. Erityisesti yrittäjien aktivointiin ja yritysten tukimahdollisuuksista tiedottamiseen on panostettu. Yritystukien ja muiden elinkeinollisten hankkeiden osuus onkin noussut edellisvuosista. Strategian painopisteistä painopiste C. Alueen elinkeinoelämä ja paikallinen yritystoiminta on edelleen alle tavoitetason mutta tavoitetasoa on saavutettu viime vuosien aikana.

Nuorten saaminen mukaan toimintaan on ollut haaste. Ykkösmassi, Ykkösakselin oma nuoriso-Leader, käynnistyi vuoden 2017 alussa. Toive on, että nuoriso-Leader olisi nuorille matalan kynnyksen tapa tutustua Leader-toimintaan ja oppia hanketoiminnan pelisääntöjä sekä osallistua pienellä panoksella oman alueensa kehittämiseen. Kuuden vuoden aikana on tuettu 66 nuorten oman idean toteutumista. Nuorten aktivoimista mukaan alueensa kehittämiseen on tukenut myös Leader Emon ja Ykkösakselin vuonna 2018 käynnistynyt alueiden välinen Nuoret mukaan -hanke. Nuorten aktivoinnin lisäksi tavoitteena oli edistää alueen toimijoiden kansainvälistymistä ja saada käyntiin uusia kansainvälisiä hankkeita. Hanke päättyi 2021. Aktivointi jatkuu kansainvälisessä TwinLAG -hankkeessa, joka käynnistyi vuonna 2020. Hankkeessa on kumppaneita Ranskasta, Irlannista, Moldovasta ja Pohjois-Makedoniasta sekä Leader Emo Suomesta. Hankkeessa järjestettiin keväällä 2022 tapaaminen Ykkösakselin alueella. Syksyllä hankkeen kumppanit tapasivat Pohjois-Makedoniassa ja tutustuivat paikalliseen maaseudun kehittämiseen. Vuoden 2022 aikana valmisteltiin myös Ykkösakselin nuorisojaoston perustamista.

Vuoden 2019 alussa käynnistyi Yhdistyslaturi hanke. Hankkeen tavoitteena on koulutuksen ja vertaisoppimisen keinoin innostaa alueen yhdistystoimijoita, parantaa yhdistystoiminnan laatua ja lisätä alueen yhdistysten osaamista. Hankkeella edistetään hyvien käytäntöjen ja toimintamallien leviämistä sekä kannustetaan toimijoita tavoitteelliseen, laadukkaaseen ja vaikuttavaan yhdistystoimintaan. Vuoden 2022 aikana hankkeessa toteutettiin tilaisuuksia mm. vapaaehtoisteemalla sekä nostettiin esiin yhdistystoiminnan hyviä käytäntöjä.

Outdoor Leader – Polkuja pitkin -hanke on kansainvälinen reitistöjen ja luontokohteiden kehittämistä edistävä hanke, jossa oli mukana kuusi Leader-ryhmää Suomesta ja kaksi Ruotsista. Hankeessa järjestettiin keväällä ”Retki kylään tekee hyvää”-webinaari, jonka teemana olivat historialliset ja kulttuurireitit, pyhiinvaellusmatkailu ja luontomatkailu. ”Harjun Huminaa” -opintoretken teemana olivat luontoreitit ja kohteet, sekä geologinen historia ja paikallishistoria. Hanke päättyi kesäkuun lopussa.

Lumoavat kylät -hanke on Ykkösakselin oma kylähanke, jossa osatoteuttajina ovat Uudenmaan Kylät ry ja Varsinais-Suomen kylät ry. Hanke käynnistyi vuoden 2022 alussa ja on kolmevuotinen. Hankkeessa etsitään kylien kehittämismahdollisuudet, parannetaan yhteistyötä ja vuoropuhelua

kylien ja muiden toimijoiden välillä sekä lisätään maaseutualueiden tunnettuutta ja maallemuuttoa. Hankkeessa järjestettiin keväällä aloituswebinaari

Ykkösakseli on ollut mukana Varsinais-Suomen järjestöfoorumissa käynnistämässä. Varsinais-Suomen liiton Järjestöfoorumissa on Varsinais-Suomen Leader-ryhmien edustajana Varsin Hyvä. Uudellamaalla Leader-ryhmät saivat edustajan Uudenmaan järjestöjen kehittäjäryhmään. Kumaja-verkoston (Uudenmaan sosiaali- ja terveysjärjestöjen kumppanuusverkosto) toimintaan on osallistuttu mutta verkoston toiminta on hiipumassa hankkeen päätyttyä.

Ykkösakseli on osallistunut Maaseutuverkostoyksikön järjestämiin laatutyön koulutuksiin. Leader LounaPlussan kanssa tehtävä vertaisauditointi on osa laatutyötä. LounaPlusssa toimii Forssan seudulla.

Osana vertaisauditointia LaatuKäsikirjaa on päivitetty tarpeen mukaan. Leader-ryhmän verkostoanalyysi on laadittu Maaseutuverkoston ohjauksessa ja sitä ylläpidetään.

Henkilökunta ja hallituksen jäseniä on osallistunut mm. maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja maaseutuohjelman viestintäverkoston järjestämiin koulutuksiin. Lisäksi on osallistuttu erilaisiin etänä järjestettyihin koulutuksiin, mm. Aluehallintoviraston työlaainsäädännön webinaareihin.

Uudenmaan ELY-keskus järjestää säännöllisesti, noin neljä kertaa vuodessa, alueen Leader-ryhmien kanssa yhteisiä tapaamisia, joissa asioista on voitu keskustella ja yhteisistä toimintatavoista sopia tarkemmin. Myös Varsinais-Suomen ELYn kanssa yhteydenpito on säännöllistä. Uudenmaan ELY-keskuksen ja Leader-ryhmän välisiä kumppanuuskeskusteluja on käyty vuosittain. Neuvotteluihin osallistuu ELY-keskuksesta sekä yritys-, hanketuki- että maksatuskäsittelijöitä ja Ykkösakselista puheenjohtajat, toiminnanjohtaja ja hankeneuvojat. Puolin ja toisin on yhteistyön nykytilaan oltu tyytyväisiä ja prosessit sujuvat pääsääntöisesti hyvin, kehittämiskohteita on enää vaikea löytää. Kerran vuodessa järjestettyä ELYn ja alueen Leader-ryhmien tapaamista, johon myös ryhmien hallitukset voivat osallistua, pidetään tärkeänä yhteistyön ja tiedonkulun kannalta ja säännöllisiä tapaamisia aiotaan jatkaa.

Ykkösakselin strategiaa vuosille 2023-2027 on valmisteltu usean vuoden ajan. Keväällä 2022 järjestettiin useita työpajoja, webinaareja ja tapaamisia strategian valmisteluun liittyen. Strategia jätettiin ministeriölle kesäkuussa 2022. Kaikkien alueen kuntien sitoutuminen Ykkösakselin toimintaan ja kuntarahoitukseen tulevalle ohjelmakaudella 2023-2027 on neuvoteltu. Syksyllä määriteltiin yhdessä Varsinais-Suomen ja Uudenmaan ELY-keskusten kanssa maaseutualueen rajauksia ja yhteistyösopimuksia. Myös Ykkösakselin hankkeiden valinnassa käyttämiä valintakriteereitä on valmisteltu.

4. Leader-ryhmä alueensa kehittäjänä

Ykkösakseli toimii laajasti valtakunnallisissa, maakunnallisissa että paikallisissa verkostoissa. Ykkösakselin toiminnanjohtaja on Suomen Kylät ry:n Leader-jaostossa Uudenmaan Leader-ryhmien edustaja. Toiminnanjohtaja on myös Leader-ryhmien edustaja Suomen Kylien hallituksessa sekä ELARDin (The European Leader Assosiation for Rural Development) Suomen edustaja.

Varsinais-Suomen maakuntaliiton kanssa tapaamisia järjestetään säännöllisesti. Uudenmaan liiton kanssa yhteydenpito on ollut satunnaista. Luonteva yhteistyö- ja tiedonvälitysfoorumi alueellisten toimijoiden kanssa ovat maaseutujaostot. Ykkösakseli on mukana sekä Uudenmaan että Varsinais-Suomen maaseutujaostossa. Varsinais-Suomen maakunnan yhteistyöryhmän alaisessa järjestöjaostossa on Leader-ryhmien edustajana Varsin Hyvä. Varsinais-Suomen Leader-ryhmillä

on kiertävä edustus maakunnan yhteistyöryhmässä (MYR). Uudenmaalla Leader-ryhmät tavoittelivat yhteistä edustajaa myös Uudenmaan MYR:iin mutta edustajaa ei valittu. Uudenmaan puolella Leader-ryhmien rooli ja vaikutusmahdollisuudet ovat selkeästi heikommat maakunnan tason toiminnassa kuin Varsinais-Suomen puolella.

Tiivistä yhteistyötä tehdään ELY-keskusten Elinkeinot, työvoima ja osaaminen -vastualueen kanssa. Yhteistyö on kehittynyt Ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen kanssa, erityisesti Varsinais-Suomessa. Ykkösakseli on kutsuttu mm. ELY-keskuksen rahoittamien, Ykkösakselin alueella toteutettavien, hankkeiden ohjausryhmiin. Sekä ProAgria Etelä-Suomen että Länsi-Suomen kanssa yhteistyötä on tehty mm. hankkeiden kautta esim. tiedottamisessa ja yrittäjien aktivoinnissa. Ykkösakselin edustaja on pyydetty myös joidenkin ProAgrian hankkeiden ohjausryhmiin.

Alueen elinkeinoyhtiöiden, Novagon (Lohja), Keuken (Karkkila) ja Yrityssalon (Salo), kanssa on sovittu yhteistyöstä ja työnjaosta yrittäjien aktivoinnissa, tiedottamisessa ja neuvonnassa. Leader-ryhmä vastaa varsinaisesta yritystukiin liittyvästä neuvonnasta. Elinkeinoyhtiö vastaavat puolestaan perinteisestä yritysneuvonnasta. Vihdin kunta vasta itse alueensa elinkeinotoiminnan kehittämistä. Vihdin alueella yritysneuvontaa tarjoava YritysVihti ry. Myös paikalliset yrittäjäyhdistykset ovat tärkeä aktivointi- ja tiedonvälityskanava.

Ykkösakseli on mukana Lohjan yrityskumppanuusverkostossa, johon osallistuu mm. kaupungin, elinkeinoyhtiön, nuorkauppakamarin, oppilaitosten ja yrittäjäyhdistysten edustajia.

Merkittäviä yhteistyökumppaneita ovat myös Länsi-Uudenmaan ja Varsinais-Suomen kyläasiamiehet, seudulliset ja kuntakohtaiset kylä- tai yhdistyskoordinaattorit sekä kuntatason kylä- ja asukas-yhdistykset (mm. Lohjan Kylät, Vihdin asukas- ja kylätoiminta ry Viakas) erityisesti paikallisten toimijoiden aktivoinnissa oman alueen kehittämistyöhön. Yhteistyötapaamisia on säännöllisesti.

Alueen kuntien johdon ja virkamiesten kanssa on säännöllisiä tapaamisia ja yhteydenpitoa. Alueen kunnat ovat nimenneet Leader-yhteyshenkilön. Kaikkien alueen kuntien luottamushenkilöitä on Ykkösakselin hallituksessa.

Leader-ryhmä on alueelleen uuden yhteistyön virittäjä sekä hyvien käytäntöjen levittäjä.

Ykkösakseli on laatinut dynaamisen verkostanalyysin, jonka tavoitteena on kehittää verkostotyötä tehokkaammaksi, toimivammaksi ja vaikuttavammaksi sekä löytää nykyisen verkoston kehittämistarpeet.

5. Tavoitteet tulevalle vuodelle

Ykkösakseli uuden kehittämisstrategian toteuttamista käynnistyy vuonna 2023 samalla kun edellisen ohjelmakauden toimenpiteiden toteuttaminen, seuranta, raportointi, arviointi ja hankkeiden maksatukset jatkuvat. Tiedottamisen painopiste siirtyy uuden ohjelmakauden ja uuden strategian mahdollisuuksista viestimiseen vaikka edelleen on tärkeää tiedottaa myös päättyvän ohjelmakauden Leader-toiminnan tuloksista.

Painopisteet vuoden 2023 toiminnassa ovat:

- uuden ohjelmakauden toiminnan käynnistäminen, uudesta kaudesta tiedottaminen ja alueen aktivointi
- nuorten aktivointi
- yhdistystoimijoiden osaamisen kehittäminen
- kylätoiminnan yhtenäinen kehittäminen koko Ykkösakselin alueella

- yrittäjien aktivointi ja yhteistyöhön sekä kehittämistoimintaan innostaminen
- kansainvälistymisen tavoitteiden selkeyttäminen
- laatutyö
- henkilöstön jaksaminen ja työhyvinvointi
- jäsenhankinta

Nuorten aktivointia oman alueensa kehittämiseen sekä kansainvälisen toiminnan aktivointi ovat kansainvälisen TwinLAG-hankkeen tavoitteita. Ykkösakselin nuorisosaoston toiminta käynnistyy. Jaostoon haetaan jäseniä kevään 2023 aikana. TwinLAG- hankkeessa toteutetaan hankkeen tutustumismatka Irlantiin huhtikuussa 2023. Syksyksi suunnitellaan uuden nuorisosaoston matkaa.

Yhdistyslaturi-hankkeen tavoitteena on yhdistystoimijoiden osaamisen lisääminen. Hankkeessa koulutuksen ja vertaisoppimisen keinoin innostetaan alueen yhdistystoimijoita, parannetaan yhdistystoiminnan laatua ja lisätään alueen yhdistysten osaamista. Hankkeella edistetään hyvien käytäntöjen ja toimintamallien leviämistä sekä kannustetaan toimijoita tavoitteelliseen, laadukkaaseen ja vaikuttavaan yhdistystoimintaa.

Lumoavat kylät -hankkeessa avulla tavoitellaan kylille asukkaita ja elinvoimaisuutta. Hanke on Ykkösakselin hanke, jossa osatoteuttajina ovat Varsinais-Suomen Kylät ja Uudenmaan kylät. Hankkeelle voidaan kehittää koko Ykkösakselin alueen kyliä samanlaisilla toimenpiteillä.

Kyläareena – paikalliskehittäjien kaksipäiväinen tapaaminen pidetään Salossa 31.8.-1.9.2023. Ykkösakseli osallistuu hankkeen järjestelyihin yhdessä Suomen Kylät ry:n ja Varsinais-Suomen Kylät ry:n kanssa.

Valmistautuminen uuteen ohjelmakauteen jatkuu. Hankehakujen toivotaan aukeavan kevään aikana.

Laatutyö ja vertaisauditointi Louna-Plussan kanssa jatkuvat vuonna 2023. Dynaaminen verkostanalyysi päivitetään.

6. Yhdistys ja sen resurssit

6.1. Mahdolliset sääntömuutokset

Ei sääntömuutoksia.

6.2. Jäsenistö ja jäsenistöön kohdistuva toiminta

Yhdistyksen jäseneksi voi liittyä jokainen yksityinen henkilö, oikeuskelpoinen yhteisö ja säätiö, joka hyväksyy yhdistyksen tarkoituksen ja säännöt. Yhdistyksen hallitus hyväksyy uudet jäsenet hakemuksesta. Joulukuun lopussa 2022 (2021) yhdistyksen jäsenrekisterissä oli 234 (242) jäsentä, joista maksaneita 90(71). Jäsenmaksun maksaa vain noin 38 prosenttia jäsenistä. Liitteen taulukko 3.

Yhdistyksen kevätkokous pidetään vuosittain toukokuun loppuun mennessä ja syyskokous syys-joulukuussa. Vuonna 2022 kevätkokous pidettiin 24.5.2022 Pusulan Ahjolassa Lohjalla. Syyskokous 17.11.2022 Särkisalossa Meripirtin Kerholla. Yhdistyksen uutiskirje lähetetään jäsenille, lisäksi erillinen jäsenkirje kaksi kertaa vuodessa.

6.3. Hallituksen kokoonpano ja toiminta

Ykkösakselin toimeenpanevana elimenä toimii ja yhdistyksen toimintaa johtaa hallitus. Hallituksen kokoonpano noudattaa kolmikantaperiaatetta: 1/3-osa on maaseudun asukkaita, 1/3-osa

yhdistysten ja pienten yritysten edustajia ja 1/3-osa on paikallisen julkisen sektorin edustajia. Valinnassa huomioidaan lisäksi alueellinen tasapuolisuus. Hallitukseen kuuluu 12 varsinaista jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Sekä varsinaiset että varajäsenet voivat osallistua kaikkiin kokouksiin ja koulutuksiin. Ykkösakselin puheenjohtajana vuonna 2022 oli Outi Rönn Lohjalta. Hallitus valitsi varapuheenjohtajaksi Marjaana Mänkäri. Outi Rönn erosi tehtävästä loppuvuodesta 21.11.2022.

Hallitus vuonna 2022 kolmikantaperiaatteen mukaisesti jaoteltuna:

Maaseudun asukkaita edustivat (varajäsen suluissa) Minna Lehtonen (Heidi Saukkola), - (Riikka-Liisa Mattila), Minna Leppäaro (Säde Lassila) ja Taina Lehtisalo (Säde Lassila).

Yhteisöjä edustivat Outi Rönn (Kaj Westberg), Jyrki Hakkarainen (Markku Koskinen), Anu Nilsson (Soile Petrell) ja Riitta Luhtala (Janne Kettunen).

Paikallista julkista hallintoa edustivat Ari Aalto (Karoliina Vierjoki-Väätäinen), Katja Etolin (Mika Kalliaisenaaho), Marjaana Mänkäri (Simo Vesa) ja Noora Jussila (Hilkka Hyrkkö).

Hallitus kokoontui vuonna 2022 yksitoista kertaa. Lisäksi oli kaksi sähköpostikokousta. Hallituksen jäseniä osallistui Maaseutuverkoston etäyhteyksin järjestettyihin Leader-hallitusiltoihin Uudenmaan ELY-keskuksen ja Leader-ryhmien yhteistyöristeilyyn, Varsinais-Suomen Leader-ryhmien yhteistyötapaamiseen sekä strategian valmistelun työpajoihin. Lisäksi hallituksen jäseniä on osallistunut Ykkösakselin edustajina erilaisiin paikallisiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin.

Ykkösakselin strategiassa on määritelty hallituksen alaisuudessa toimivista työryhmistä ja jaostoista seuraavasti: Hallituksen alaisuudessa toimivat yleishyödyllisiä hankkeita käsittelevä hankejalostamo ja yrityshankejalostamo. Hallitus asettaa tarvittavat työryhmät vuosittain. Hallitus on toistaiseksi päättänyt olla nimittämättä hankejalostamoja ja yrityshankejalostamoja.

Kaupunkialueiden paikallista kehittämistoimintaa tukemaan on voitu perustettu kaupunkijaosto. Kaupunkijaosto muodostetaan kolmikannan mukaisesti niin, että edustajista 1/3 on yhdistysten edustajia, 1/3 paikallisen julkisen sektorin edustajia ja 1/3 yksittäisiä aktiivisia asukkaita tai pienten yritysten edustajia. Kaupunkijaostoon valitaan 6 jäsentä ja kolme varajäsentä, siten että kolmikanta ja alueellinen tasapuolisuus toteutuvat mahdollisimman hyvin. Paikalliset toimijat voivat esittää jäseniä jaostoon Leader-ryhmän pyynnöstä. Jaoston toimikausi on kolme vuotta. Sama jäsen voidaan valita jaostoon enintään kahdeksi kaudeksi (enintään 3+3 vuotta). Kaupunkijaosto on toiminut myös Ykkösakselin ESR-hankkeiden ohjausryhmänä.

6.4 Henkilöstö

Yhdistyksen työntekijät toimivat hallituksen alaisuudessa. Työntekijöiden tehtävänä on toteuttaa yhdistyksen toimintasuunnitelmaa hallituksen antamien ohjeiden mukaan. Työntekijöiden lähiesimiehenä toimii toiminnanjohtaja. Puheenjohtaja on toiminnanjohtajan esimies.

Ykkösakselilla oli Leader-toiminnassa vuonna 2022 kolme kokoaikaista vakituista työntekijää: toiminnanjohtaja ja kaksi hankeneuvojaa. Määräaikaisia työntekijöitä oli kaksi. Toinen työskenteli pääosin hankeneuvojan nimikkeellä Yhdistyslaturi- ja TwinLAG -hankkeissa ja toinen teki osa-aikaisesti viestijän tehtäviä Lumoavat kylät -hankkeessa. Näistä työsuhteista kertyy yhteensä 4,16 henkilötyövuotta. Myös vakituinen henkilökunta osallistui varsinaisen toimintarahalla toteutettavan Leader-työn lisäksi yhdistyksen omien hankkeiden ja teemahankkeiden toteutukseen. Liitteen taulukko 4.

Ykkösakselin toimisto sijaitsee Salon Suomenselällä Kitulan taajamassa. Yhdistyksen työterveyshuollosta vastaa Lääkäriasema Mehiläinen Salosta. Työterveyshuollon työpaikkaselvitys

on päivitetty joulukuussa 2019. Toiminnanjohtajalla on voimassa oleva ensiapukoulutus AVI:n työsuojelutarkastuksen suositusten mukaisesti.

6.5. Taloustilanne

Yhdistyksen rahoitus muodostuu Leader-toimintaan ja hankkeisiin saatavasta EU-, valtio- ja kuntarahoituksesta. Yhdistys kerää myös jäsenmaksuja. Yhdistys ei saa toimintaansa yleisavustuksia eikä muutakaan ”perusrahoitusta” ole käytössä. Yhdistyksen varsinainen toiminta on vähäistä ja sitä kautta kertyvä varainhankinta on pientä; jäsenmaksut ja mahdolliset korkotuotot. Yhdistyksen taloutta on hoidettu yhdistyksen hallituksen ja Leader-ohjelman toteuttamisesta annettujen viranomaisohjeiden mukaisesti. Ykkösakselin tavoitteena on toimia alueensa kokonaisvaltaisena kehittäjänä; ei pelkkänä hankerahoittajana. Kehittämistoiminta tapahtuu käytännössä omien ja rahoitettujen hankkeiden avulla.

Leader-toimintaa saatu toimintaraha riittää keskimäärin 2,2 henkilötyövuoden palkkaamiseen. Tämä työ kuuluu varsinaisen Leader-toiminnan toteutukseen; mm. aktivointiin, neuvontaan, viestintään ja rahoitettuihin hankkeisiin liittyvään työhön. Yhdistyksen strategian toteuttaminen ja aktiivisen kehittäjän roolin ottaminen edellyttää omien hankkeiden toteuttamista ja rahoituksen hakemista näihin hankkeisiin Maaseuturahaston lisäksi myös muista rahastoista.

Yhdistyksen maksuvalmius on tällä hetkellä kunnossa. Ohjelmakauden vaihde aiheuttaa toimintaan ja rahoitukseen epävarmuutta ja epäjatkuvuutta, vaikka siirtymäkauden käyttöönotto helpottikin tilannetta.

Taulukkoliite Ykkösakselin vuosikertomukseen vuodelta 2022

Taulukko 1. Yhteenvedo vuoden 2022 hankkeista (suluissa siirtymäkauden 2021-2022 kumulatiivinen määrä)

hanketyyppi	vireillä	hyväksytty	kielteinen	peruttu/ siirretty	ei käsitelty	Hyväksytty tuki hallitus, euroa
koulutus	0 (3)	0 (3)	0	0	6	0 (20 474)
tiedonvälitys	0 (4)	1 (4)	0 (0)	0	0	82 476 (240 911)
teemahanke	0 (9)	1 (9)	0 (0)	0	0	135 203 (678 762)
yhteistyötmp.	0 (7)	2 (6)	0 (1)	0	0	156 645 (392 350)
yleishyödyllinen investointi	0 (87)	8 (80)	1 (6)	1	0	108 987 (1 708 971)
yleishyödyllinen kehittäminen	0 (64)	7 (54)	1 (5)	0 (5)	0	406 604 (2 259 177)
kansainvälinen	0 (4)	0 (4)	0/0	0 (0)	0	0 (395 322)
yrittäjätuki, investointituki	0 (67)	8 (48)	0 (15)	0 (4)	0	127 124 (669 995)
yrittäjätuki, perustamistuki	0 (8)	3 (6)	0 (1)	0 (1)	0	56 250 (109 368)
yhteensä	0 (250)	30 (210)	6 (29)	0 (11)	0	1 071 290 (6 351 899)

Taulukko 2. Tilaisuudet vuonna 2022

Tilaisuus	Päivä	Paikka	Yhteensä
LIVE 6 info	3.1.2022	Teams	12
LIVE 6 info	4.1.2022	Teams	10
LIVE 6 info	13.1.2022	Teams	6
Ideailta Salo	25.1.2022	Teams	15
Ideailta Karkkila, Lohja ja Vihti	2.2.2022	Teams	44
Hallitustyöpaja	5.2.2022	Teams	15
Yrittäjän ystävänpäivä	14.2.2022	Teams	63
LIVE 7 info	17.2.2022	Teams	12
Yrityssalon rahoitusaamu: esitys yritysryhmähankkeista	24.2.2022	Teams	9
Luento liikunta-alalle Leaderistä	16.2.2022	Teams	16
Hallitustyöpaja	8.3.2022	Teams	13
Ykkösakselin ja LounaPlussan hallitusten kehittämisspäivä	12.3.2022	Tammela	21
Yhdistys yksinäisyyden lieventäjänä	23.3.2022	Teams	28
Strategiatyöpaja: yrittäjyys	7.4.2022	Teams	18
Strategiatyöpaja: nuoret	21.4.2022	Teams	17
Strategiatyöpaja: yhdistystoimijat	13.4.2022	Teams	26
Yhteistyötapaaminen V-S ELY-keskus ja Leaderit	4.5.2022	Vartsalan työväentalo, Teams	19
Hanke-info ennen kevätkokousta	24.5.2022	Ahjola, Pusula	13
LIVE 7 aloitus info	31.5.2022	Teams	27
LIVE 7 aloitus info 2.	1.6.2022	Teams	6
Nuotiolla neuvontaa	3.6.2022	Lemmoinvuoren laavu, Karkkila	10
Karkkilan Rautapäivät	17.6.2022	Karkkilan tori	20
Vihdin Wuosisatamarkkinat	20.9.2022	Niuhalanraitti, Vihdin kk	48
Nuotiolla neuvontaa	9.9.2022	Gunnarlan majan laavu	10
Lohjan Omenakarnevaalit	17.9.2022	Lohjan museon alue	30
Lohjan yritysverkosto	15.9.2022	Ykkösakselin toimisto	10
Hankeinfo ennen syyskokousta	17.11.2022	Meripirtti, Särkisalo	20
CAP-aluekierros Lohja	15.12.2022	Lohja, Laurentius-Sali	146
			538

Taulukko 3. Yhdistyksen jäsenet 2022 (2021)

	Jäsenet	Jäsenmaksun maksaneet
Henkilöjäsenet	195 (204)	67 (57)
miehet	84 (98)	42 (28)
naiset	111(106)	36 (29)
Yhteisöt	34 (34)	18(6)
Kunnat, muu julkinen	5(4)	5 (4)
Yhteensä	234 (242)	90 (67)

Taulukko 4. Yhdistyksen työntekijät vuonna 2022

Maarit Teuri	toiminnanjohtaja	100 %	
Anu Pekanniemi	hankeneuvoja	100 %	
Jaana Joutsen	hankeneuvoja	100 %	
Päivi Kukkonen	hankeneuvoja	100 %	määräaikainen 1.8.2021 alkaen
Anu Halme	tiedottaja	10 %	määräaikainen 1.2.2022 alkaen